

Vergaderjaar 2019–2020

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 610

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID EN VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 januari 2020

Met deze brief informeren wij uw Kamer over de aanpak van plofkraken en doen wij tevens een aantal toezeggingen aan uw Kamer inzake dit onderwerp gestand. Vanmiddag hebben wij overleg gevoerd met de banken, Geldmaat,¹ De Nederlandsche Bank (DNB), de politie en het Openbaar Ministerie over de stand van zaken van de maatregelen die op 16 december 2019 door de banken zijn aangekondigd. Hierover is uw Kamer eerder geïnformeerd.²

Het doel van deze maatregelen is het zoveel mogelijk voorkomen van plofkraken in de toekomst, heterdaadkracht te vergroten en het beperken van de enorme schade en risico's voor omwonenden waarmee plofkraken gepaard gaan. Tegelijkertijd moet de toegang tot contant geld zo goed mogelijk gewaarborgd zijn.

Stand van zaken maatregelen ter voorkoming van plofkraken

Hieronder volgt een toelichting op de uitvoering van de maatregelen die de banken december jongstleden hebben aangekondigd ter voorkoming van plofkraken.

1. Waardeloos maken van buit

De banken en Geldmaat geven aan binnen enkele maanden een effectieve oplossing gereed te hebben die het geld in de geldautomaat waardeloos maakt bij een aanval. De implementatie hiervan door de banken zal vervolgens zo snel mogelijk ter hand worden genomen. De banken verwachten tot uiterlijk 31 maart 2021 de tijd nodig te hebben om deze maatregelen afdoende te implementeren.

¹ Geldmaat is de organisatie die de chartale infrastructuur van de drie grootste banken heeft overgenomen en hiermee bijna het gehele geldautomaatenpark in Nederland beheert.

² Kamerstuk 28 684, nr. 591.

2. Verplaatsing van geldautomaten in gevels van woningen en/of wooncomplexen

De banken en Geldmaat maken inzichtelijk welke geldautomaten zich in gevels van woningen bevinden en een risico kunnen vormen voor gevaarzetting bij een plofkraak. In samenwerking met gemeenten zullen de banken en Geldmaat vervolgens moeten werken aan het ver- en herplaatsen van die geldautomaten. De uitvoering van dit laatste start in april 2020.

3. Opsporing en vervolging van daders gaat onverminderd door en publiek-private samenwerking wordt versterkt

De politie en het Openbaar Ministerie zetten onverminderd in op de opsporing en vervolging van verdachten. Concreet heeft dit geleid tot 175 aanhoudingen van verdachten in de afgelopen twee jaar, in zowel nationale als internationale strafrechtelijke onderzoeken naar plofkraak. In mei 2018 heeft het College van procureurs-generaal de strafvorderingsrichtlijn plof- en ramkraken aangepast. Er is nu sprake van een standaard strafeis bij plofkraak van 24 maanden gevangenisstraf (voorheen 15 maanden) en 48 maanden gevangenisstraf indien de geldautomaat zich bevindt in een gebouw met woningen.

Daarnaast blijft de politie zich inzetten met specialistische teams en een landelijk forensisch coördinatieteam. Het Openbaar Ministerie werkt met een specialistische officier van justitie op dit fenomeen. Al eerder heeft de politie afspraken gemaakt met collega-diensten in België en Duitsland ten behoeve van verdere samenwerking. In navolging van het bestuurlijk overleg van 16 december zijn de banken en politie voornemens om de informatie-uitwisseling tussen politie en banken verder te intensiveren. Tevens wordt de bestaande publiek-private samenwerking bij de bestrijding van dit fenomeen geïntensiveerd met toekomstbestendige convenanten om de informatie-uitwisseling tussen banken, Geldmaat, de politie en het Openbaar Ministerie te verbeteren.

Tijdelijke noodmaatregel banken (nachtsluiting)

De banken hebben ons gemeld dat zij de nachtsluiting pas onverkort kunnen opheffen als de eerdergenoemde noodzakelijke beveiligingsmaatregelen zijn genomen. De banken geven aan dat dit uiterlijk 31 maart 2021 is gerealiseerd. Dit betekent dat geldautomaten voorlopig gesloten blijven tussen 23:00 uur en 07:00 uur.³ De beveiligingsmaatregelen blijven operationeel.

Zoals wij eerder schreven in onze brief van 16 december 2019 vindt minder dan 2% van de geldopnames plaats in het tijdvak tussen 23:00 uur en 07:00 uur. De meeste van deze geldopnames vinden plaats tussen 23:00 en 02:00 uur. Bij slechts 198 van de 2811 automaten worden gemiddeld meer dan 5 geldopnames gedaan in het tijdvak van 23:00 uur tot 02:00 uur. De banken hebben ons gemeld dat zij het verantwoord vinden om, tussen nu en uiterlijk 1 maart 2020, voor circa 100 van deze 198 geldautomaten het tijdvak voor de nachtsluiting te verkorten naar 02:00 uur tot 07:00 uur. Dit betekent dat nog slechts circa 1,5% van het aantal geldopnames wordt geraakt door de nachtsluiting en dat hiermee de overlast voor het publiek wordt beperkt.

³ Het gaat hierbij om de geldautomaten van Geldmaat, ABN AMRO, ING, Rabobank en de Volksbank. Geldautomaten van een aantal andere aanbieders zijn niet uitgeschakeld.

Hoewel de opname van contant geld uit geldautomaten gedurende het tijdvak van de nachtelijke sluiting beperkt is, vinden wij dat de samenleving zo min mogelijk hinder moet ondervinden van de tijdelijke noodmaatregel die de banken hebben getroffen. Om die reden hebben we de banken en Geldmaat opgeroepen met de grootst mogelijke urgentie te werken aan de bovengenoemde maatregelen die plofkraken in de toekomst zoveel mogelijk moeten voorkomen.

De komende periode blijven wij in gesprek met de banken en andere partijen om gezamenlijk de voortgang te monitoren.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra